

בבית המשפט העליון

בשבתו כבית המשפט הגבוה לצדק

בג"צ 10464/07

קבוע: 17.5.09

1. עאבדין

2. עאבדין

3. המוקד להגנת הפרט

ע"י בי"כ עוה"ד גיבוראן ואח'

מהמוקד להגנת הפרט מיסודה של ד"ר לוטה זלצברגר

טל': 6283555; פקס': 6276317

העותרים

נ ג ד

המפקד הצבאי לאזור הגדה המערבית

על ידי פרקליטות המדינה,

משרד המשפטים, ירושלים

המשיב

תגובה מטעם המשיב

המשיב מתכבד בזאת להגיש תגובה מטעמו לעתירה, כדלקמן:

1. עניינה של העתירה בבקשת העותר 1 (להלן - **העותר**), תושב חברון, כי תותר יציאתו את האזור לירדן. על פי העתירה, העותר מבקש לצאת לירדן לצורך ליווי בנו, העותר 2, בעת קבלת טיפולים רפואיים.

2. המשיבים יטענו כי דין העתירה להידחות ואת נימוקיהם לכך יפרט להלן.

3. בפתח הדברים ייאמר כי על-פי מידע מודיעיני חסוי המצוי בידי גורמי הביטחון, העותר הינו חלפן כספים ופעיל המאס שקיים חשש כי בהתרת יציאתו לחו"ל יהיה כדי לסכן את ביטחון האזור.

עיקרי העובדות הצריכות לעניין

4. כאמור בעתירה, העותר ניסה לצאת את האזור יחד עם בנו ביום 31.3.09, אך יציאתו סורבה מטעמים ביטחוניים.

5. על פי האמור בעתירה, בחודש מרץ הבן יצא לירדן יחד עם סבו, ובהמשך אמו יצאה ללוותו. עוד אמור בעתירה כי בסוף חודש אפריל יצא הבן לירדן יחד עם הסב ובהמשך יצא אחיו בן ה- 17 ללוותו.
6. לקראת הטיפול הבא ולאור הטענה שבנו בן ה- 17 אינו יכול להיעדר מהלימודים לקראת סוף שנת הלימודים, העותר פנה לגורמים הרלוונטיים במנהל האזרחי לצורך אישור בקשתו. לאחר קבלת עמדת גורמי הביטחון, המתנגדים ליציאת העותר לחו"ל נמסרה לעותר תשובה שלילית.
7. העתירה דן מופנית נגד סירוב המפקד הצבאי להתיר את יציאתו של העותר מהאזור לירדן לצורך ליווי בנו בעת קבלת טיפול רפואי.

התשתית המשפטית

יציאת פלסטינים מהאזור - הוראות תחיקת הביטחון

8. עם כניסת צה"ל לאזור יהודה והשומרון, הוכרז שטח זה כשטח סגור, אשר הכניסה אליו והיציאה ממנו טעונה היתר מאת מפקד כוחות צה"ל באזור, וזאת על פי צו בדבר שטחים סגורים (אזור הגדה המערבית) (מס' 34), תשכ"ז - 1967.
9. אזור יהודה והשומרון, בהתאם לתחיקת הביטחון השוררת, הינו שטח סגור אשר הכניסה אליו והיציאה ממנו אסורה אלא בהיתר מפקד כוחות צה"ל באזור (ר' סעיף 90 לצו בדבר הוראות בטחון (יהודה ושומרון) (מס' 378), תש"ל - 1970).
10. קביעת האזור כשטח סגור וממילא גם השיקולים בדבר יציאה מן האזור יסודם, בין היתר, בשיקולי בטחון, היינו חשש לקיום סיכון בטחוני העלול להיגרם כתוצאה ממתן אפשרות של כניסה חופשית לאזור ויציאה חופשית ממנו. אפשרות לכניסה וליציאה חופשית עלולה להיות מנוצלת לקיום קשרים עם ארגוני פח"ע וטרור למטרות שונות (גיוס, העברת מידע, פקודות, משימות וכיוצא בזה).
11. במסגרת הפעלת שיקול הדעת של המפקד הצבאי בכל הנוגע להתרת כניסה לאזור ויציאה ממנו הוא מצווה לשקול את מידת הסיכון הביטחוני הכרוך בהיענות לבקשה, כולה או מקצתה, וזאת על מנת למנוע ניצול לרעה של חופש התנועה מהאזור אל מחוץ לו ובחזרה. כן מצווה הוא לשקול את אינטרס העל החיוני של שמירת בטחון האזור מחד גיסא, ורצונו של תושב האזור לצאת את האזור לצורך זה או אחר מאידך גיסא.
12. במהלך השנים דן בית משפט נכבד זה בעתירות רבות שעניינן בסמכות המפקד הצבאי למנוע כניסה ויציאה מתחומי האזור. בפסיקה זו אישר בית המשפט הנכבד, פעם אחר פעם, את תוקפה המשפטי של תחיקת הביטחון, תוך אישור השיקולים הביטחוניים ששוקלים המפקדים הצבאיים באזור בעת החלטתם על תנועת תושבים אל מחוץ לאזור או לתוכו.

ראו לדוגמא: בג"צ 9293/01 חה"כ מוחמד ברקה ו-2 אח' נ' שר הבטחון, פ"ד (נו2), 509, עמ' 516-515.

13. בהתייחס לשיקולים לגבי מניעת יציאה מן האזור נקבע במפורש כי כאשר בוחנת רשות מנהלית בשטח הממשל הצבאי בקשה ליציאה מן האזור או לכניסה לתוכו, רשאית היא לשוות נגד עיניה את הסיכונים הביטחוניים הכרוכים בהיענות לבקשה.

14. כאמור, ובהתאם לתחיקת הביטחון, להלכה הפסוקה וכן לפי כללי המשפט הבינלאומי, בהיות אזור יהודה והשומרון נתון תחת מושל צבאי ונוכח הכרזתו כשטח סגור על פי תחיקת הביטחון, אין כל זכות אוטומטית לחופש תנועה לאזור וממנו. אדרבא יציאה משטח הממשל הצבאי מסורה לשיקול דעת המפקד הצבאי או מי שהוא הסמיך לכך.

15. עמדת המפקד הצבאי הינה כי שיקולי הביטחון תופסים מקום נכבד בכל ההסכמים המדיניים עם הרשות הפלסטינית ושזורים כחוט השני בנוסחי ההסכמים האמורים. ההסכמים כולם כפופים לעקרון שיש למדינת ישראל אחריות ביטחונית כוללת למעטפת של האזור ולמעברים. לישראל מסורה האחריות מפני איומי חוץ וכן האחריות הכוללת לביטחונם של הישראלים ולביטחון האזור שנתון בתפיסה לוחמתית.

הנה כי כן, על פי הסכם הבנייים הישראלי-פלסטיני בדבר הגדה המערבית ורצועת עזה מיום 28.9.95 וגם ע"פ הוראות הדין התקף באזור נותרה בידי מפקד כוחות צה"ל באזור, הסמכות למנוע יציאה של תושבים מהאזור מטעמי ביטחון, ולא חל שינוי בעצם קיומה של הסמכות האמורה.

16. עמדת המפקד הצבאי הינה כי הוא מופקד על הביטחון והסדר הציבורי בכל המעברים וכי הללו נותרו בהתאם להסכם באחריות ביטחונית ישראלית, לרבות הסמכות למנוע יציאה מן האזור, והדברים מקבלים משנה תוקף בנסיבות הזמן והמקום, ולאור המציאות השוררת באזור.

עמדת המשיבים

17. המשיב אינו מקל ראש בנסיבות בעטיין מתבקשת יציאת העותר. עם זאת, לאחר שקילת הנסיבות האמורות ולאחר שקילת החלופות העומדות למשפחת העותר, גם אם אין מדובר בחלופות הנוחות ביותר, לאור המידע המודיעיני המצוי בידי גורמי הביטחון והמסוכנות העולה ממנו לבטחון האזור במידה והעותר ייצא לחו"ל, עמדת המפקד הצבאי היא כי אין להיענות לבקשת העותר ולהתיר את יציאתו לירדן. בין השיקולים שנבחנו יש לציין את העובדה כי קיימות חלופות נוספות, הגם שאינן נוחות, וכן העובדה כי אין מדובר בטיפול חד פעמי, והתרת יציאת העותר לחו"ל לצורך הטיפול האמור, עלולה לפתוח פתח עבור העותר ליציאות נוספות לחו"ל.

כאמור, לאור המידע החסוי המצוי בידי גורמי הביטחון, העותר הינו חלפן כספים ופעיל המאס ולהערכת גורמי הביטחון, נשקפת סכנה לביטחון האזור מיציאתו לחו"ל של העותר.

המידע המודיעיני העומד בבסיס ההתנגדות לאישור יציאתו של העותר לחו"ל, יוצג, בהסכמת ב"כ העותר, בפני בית המשפט הנכבד, במידת הצורך, במעמד צד אחד ובדלתיים סגורות.

18. במסגרת מאזן השיקולים שעמדו בפני המשיבים טרם קבלת החלטה על מניעת יציאת העותר לחו"ל, נלקחו בחשבון, בין היתר, האינטרסים העומדים בבסיס בקשת העותר. עם זאת, נוכח המצב הביטחוני, והמשקל שנתן המפקד הצבאי למידת הסיכון הביטחוני הכרוכה בהיענות לבקשת העותר, החליט המפקד הצבאי שלא להתיר את יציאתו מהאזור לחו"ל.

19. יצוין, כי כל בקשה להיתר יציאה לחו"ל נבחנת, בין היתר, על בסיס נסיבות, תשתית עובדתית ומידע הקיים באותה עת. לפיכך, לנסיבות, למידע ולתשתית העובדתית העדכניים השלכה על החלטת המשיב שלא להתיר את יציאתו מהאזור לחו"ל.

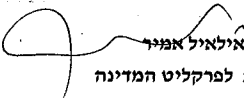
20. לסיכום, בסמכות המפקד הצבאי למנוע יציאת תושבים מהאזור מטעמי בטחון, ובלבד שהמניעה מבוססת על טעמי בטחון החלטיים והופעלה בסבירות ובהתאם לאמות המידה המחייבות רשויות ישראליות בכל הנוגע להפעלת סמכויותיהן. כך נעשה גם בעניינו של העותר.

סוף דבר

21. נוכח האמור, ועם כל ההבנה לנסיבות הקשות בהן מתבקשת יציאת העותר לחו"ל, בהתחשב במידע המודיעיני הקיים בעניינו של העותר ממנו עולה כי יציאתו משטחי האזור מסכנת את בטחון האזור ונוכח העובדה כי היענות לבקשת העותר משמעה היתר ליציאות נוספות של העותר לחו"ל, סבור המפקד הצבאי כי אין עילה להתערבותו של בית המשפט הנכבד במקרה דנן, ולפיכך יבקש מבית המשפט הנכבד לדחות את העתירה.

היום, כ"ה אייר תשס"ט

19 מאי 2009

איליאל אמני
סגנית לפרקליט המדינה